Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 62. | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 2-го КВІТНЯ 1981 | ЦЕНТІВ 25 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 2, 1981 | No. 62. VOL LXXXVIII

Відбудеться концерт для Українського Музею

Ню Йорк, Н.Й.– Концерт на придбання фондів для Українського Музею в Ню Йорку відбудеться в неділю, 5-го квітня 1981 року, о год. 3-ій по пол. в авдиторії Айснера і Любіна Нюйоркського університету, 566 Ля Ґвардія Плейс. В програмі беруть участь: Павло Плішка, бас Метрополітальної опери; Андрій Добрянський, бас-баритон Метрополітальної опери; Тома Гриньків, піяніст; Галина Стрілець, скрипаль. Усі артисти виступають безплатно. Програма складається з творів таких українських композиторів, як К.Данькевич, В.Барвінський, М.Лисенко, Н. Нижанківський, С.Людкевич та В.Косенко, як також творів Россіні, Верді та Деліба.

Співак П.Плішка дебютував у Метрополітальній опері в 1967 році і відтоді співав у багатьох операх в таких ролях, як Рамфіс в опері „Аїда", Пімен в опері „Борис Ґодунов" та Зарастро в опері „Чарівна Флейта". Він також виступав у багатьох европейських театрах, як от у Ля Скаля в Італії, у Віденському Оперним театрі та у Ковент Ґардей в Англії. Також випущені платівки опер „Анна Болена", „І Пурітані" та „Норма," в яких Плішка співає головні ролі. В 1978-79 році Плішка збагатив свій репертуар українськими піснями і недавно видано платівку під назвою „Пісні України"

Бас-баритон А.Добрянський дебютував у Філядельфійській Ліричній опері в 1964 році в ролі Джека Валлеса в опері „Дівчина Золотого Заходу". Він співав ролю Вотана в опері „Валькірія" у Connecticut Opera Company та ролю Пізаро в опері „Фіделіо"" у Seattle Opera Company.

Протягом двох років А. Добрянський виступав у різних містах Америки, Канади та Мехіко у Крайовій компанії Метрополітальної опери. Опісля він співав із симфонічними оркестрами та оперними ансамблями в Бостоні, Далласі, Сан Антоніо та Клівленді. Від 1969-70 року А.Добрянський співає в Метрополітальній опері в Ню Йорку. Крім того він співає в місцевих українських хорах і керує хором ім. Митрополита Андрея Шептицького при церкві св.Юра. Недавно він поставив оперу „Ноктюрн" Миколи Лисенка в рамках фестивалю в Нюпорті, Р.Ай., та був відповідальним за серію концертів, присвячених українським композиторам в Українському Інституті Америки в Ню Йорку.

Тома Гриньків почав виступати як піяніст, коли йому було 13 років. Він одержав ступінь маґістра у Мангеттенській музичній школі, де також здобув кілька нагород. З концертами Тома Гриньків виступав в Америці і Европі. В ЗСА він виступав у Кеннеді центрі у Вашінгтоні та Лінколн центрі у Ню Йорку. Щороку він виступає в музичних фестивалях в Нюпорті. Крім виступів із самостійними концертами Тома Гриньків часто грає в ансамблях камерної музики.

Галина Стрілець, народжена в Німеччині, почала вчитися гри на скрипці, коли мала шість років, в Українському Музичному Інституті в Клівленді. Вона одержала ступінь бакалавра в музичній школі Істмана, потім три роки вчилася в Школі Джулліярд в Ню Йорку. Г. Стрілець виступала на концертах філармонії у Сиракюзах, Рочестері, Ню Йорку та Ню Джерзі з Американською симфонічною оркестрою та з іншими оркестрами. Вона була солісткою в Українській Струнній Оркестрі Торонто під дириґуванням Івана Коваліва.

Український Музей Ню Йорку, що діє вже майже п'ять років, був заснований з метою зберігання багатої та різноманітної спадщини українців в Америці. Колекція Українського Музею включає вишивки, тканини, народні убрання, дерев'яні і металеві вироби, кераміку та писанки. Недавно Музей почав розбудовувати історичний відділ, зокрема фотографії.

На цьому концерті відбудеться нюйоркська прем'єра дуету Карася та Султана з акту доданого до опери „Запорожець за Дунаєм" Гулака Артемовського. Композитор доданого акту — С. Людкевич. Дует виконають П.Плішка, бас — Карась, та А.Добрянський, бас-баритон — Султан.

Також відбудеться нюйоркська прем'єра „Ноктюрну", слова Івана Франка, музика Василя Барвінського. Співатиме А.Добрянський.

Вашінґтон готовиться висилати зброю афганським самостійникам

Вашінґтон. — Окупація Афганістану Совєтським Союзом і його фактична інкорпорація в совєтську політично-стратеґічну систему створили з тієї країни базу, що з неї Совєтський союз кожної пригожої хвилини може зробити останній випад на Індійський океан й Перську затоку. Свідомі тієї реальної небезпеки керівні чинники ЗСА шукають засобів не допустити до того. Одним з тих засобів є поставити спротив Москві на терені Афганістану й не дати їй розвинути своїх сил далі на південь.

Усі інформації, які приходять тепер різними каналами з Афганістану, вказують не те, що Москва з одного боку політично й адміністраційно вбудовує його у сферу своїх вирішних впливів, а з другого зайнята розбудовою шляхів, випадових баз і творенням пунктів, з яких можна розвинути дальші далекойдучі стратеґічні операції. Поспіх, з якими вона це робить, вказує, що йдеться про недалекі роки, або й місяці. Західній світ, а зокрема ЗСА, в тій ситуації великого вибору не мають і тому у Вашінґтоні почали відкрито говорити про постачання зброї афганським самостійникам, які ведуть активну збройну боротьбу з окупаційними російськими військами. Про ту можливість згадав навіть президента Роналд Реґен.

Активний спротив афганського населення російським окупаційним військам виразно показує, що людський матеріял, готовий до боротьби й протиставлення імперіялістичним плянам Совєтського Союзу на терені Афганістану існує. Збройний опір росіянам розвивається у різних провінціях, навіть недалеко столиці Кабулю. В січні й лютому цього року протисовєтські акції пожвавилися в провінціях Саманґан, Баміян, Парван, Капіча і Фаріяб. В провінції Кунар фактично бойові акції постанців ніколи не переривалися, а тільки мінялася їхня натуга. Так само, може дещо в меншій мірі, в провінціях в Чарікар, Джабаль і Кандаґарі. І тільки концентрація значних совєтських сил і наймодерніша зброя дали змогу росіянам в одному, чи другому випадку опанувати ситуацію. Власне цей факт зразу вказує, що постанцям потрібна в першу чергу модерна пританкова й протилетунська, а зокрема протигелікоптерська зброя.

Модерні малі ракети, які транспортує людина й одна людина п обслуговує типу совєтської „Стрєлки", повстанцям необхідна в дальшій боротьбі.

Одначе основною проблемою є дороги достави тієї зброї. Всі ті дороги ведуть через Пакістан, бо коротка границя з Китаєм повністю закрита совєтськими військами, а Іран покищо не входить у рахунок. Як повідомило англійське інформаційне агенство Ройтерс президент Пакістану Мохаммед Зія уль-Гак виявив згоду на вживання терену Пакістану для достави зброї афганським самосійнакам, але вважає передумовою до цього всебічне, особливе мілітарне, зміцнення Пакістану. Як повідомило агенство Ассошіейтед Пресс у комунікаті з 27-го березня, Уряд Реґена рішив „скріпити тривалі співвідносини з Пакістаном і крім посиленої достави зброї відновити вишкіл пакістанських спеціяльних частин" Інші джерела повідомляють, що Савдійська Арабія й інші арабські продуценти нафти не лише вимагають саме таких заходів, але й перебрали на себе покриття коштів тих операцій.

Рівнобіжно з тими подіями самостійницькі збройні сили в Афганістані повідомили про поширення повстанської боротьби на західні терени країни в поблизу іранської границі. Дотепер головним тереном бойових акцій самостійників були північні й східні області Афганістану. Беґауддін Ціай, головний речник найбільшої бойової орґанізації в Афганістані — всіх є десять — Джеміят-е Іслямі пояснив: „Дотепер нам завжди бракувало більшої мілітарної бази на західньому фронті. Якщо події розвинуться згідно з пляном, нова база допоможе взяти цілий той обшир під контролю". Закордонні спостерігачі передбачують, що повстання тієї бази недалеко іранської границі вплине на збільшення допомоги з боку Ірану та уможливить доставу зброї через його терени.

Спеціяльна формація звільнила схоплений літак

Банґкок, Таїленд. — Спеціяльна формація індонезійських військ прибула до Банґкоку, де приземлився на доручення терористів схоплений ними індонезійський літак з 55 закладниками, перевела несподівану швидку операцію, в якій вбила трьох терористів, четвертий вмер від ран, а п'ятого схопила й звільнила всіх закладників.

Терористи вимагали від індонезійського уряду звільнення 80 в'язнів, які перебувають в індонезійських тюрмах, та літака, який відставив би їх і звільнених в'язнів до Срі Лянка (колишній Цейльон). Уряд Срі Лянка відмовився прийняти на своє летовище літак з терористами і звільненими в'язнями. Власне в часі тих переговорів прибула спеціяльна формація, яка послуговуючись драбинами й іншими технічними засобами, під охороною темноти зблизилась до літака й перевела несподівану атаку, висаджуючи двері. Терористи спершу пробували збройно боронитися, але побачивши безвиглядність того, намагалися втекти. Атакуючі вояки внеможливили їм це.

Адмірал Судомо, шеф державної безпеки Індонезії, поінформував, що терористи належать до скрайньої ісламської секти. Секта та змагає до переведення перевороту в Індонезії з метою запровадити скрайній ісламський режим. Бойова формація тієї секти виступає під назвою „Бойова група Джіґад" і вона 11-го березня виконала напад на поліційну станицю в Бандунґу. Інтервенція спеціяльної формації індонезійських військ відбулася на підставі дозволу таїляндського уряду, який намагався передтим безуспішно мирними засобами добитися звільнення закладників. Щойно після того, як всі ті спроби натрапили на непереборні труднощі, уряд Банґкоку погодився на збройну акцію.

Серед закладників знаходилися два американці, а третій був ранений при попередній спробі втекти і відставлений до лікарні.

В Теграні виконано атентат на співробітника Хомейні

Теґран, Іран. — Агенство Ройтерса повідомило з Теґрану, що там оживає тероризм, получений зі замахами на поодиноких людей. Після викриття плянованих замахів на президента Ірану Абольгассана Бані-Садра, невідомі напасники прострілили персонального речника аятолли Хомейні, аятоллу Раббані Шіразі.

З огляду на загрозу для його життя аятолла Шіразі був під постійною охороною органів безпеки. Завдяки тій охороні напасники могли тільки обстріляти аятоллу Шіразі в його авті й скоро від'їхали, ранивши його легко. Вечірній щоденник „Еттелаат" повідомив з Шіразу, де мав місце той замах, що виконавцями були члени організації „Форхан", яка вже раніше доконала декілька успішних замахів. Замахи організації „Форхан" спямовані в першу чергу проти найвищих діячів ісламського клеру.

Аятолла Шіразі належить до кола тих ісламських лідерів, які провадили довголітню боротьбу проти шаха. Він є також одним зі знавців приписів Корану і тому входить у склад 12-членної „Ради охоронців", створеної конституцією зі завданням контролювати, чи вводжені закони й приписи згідні з приписами Корану.

Після замаху на Шіразі президент Бані-Садр остеріг перед небезпекою дальших того рода виступів. Він також підкреслив, що влада аятолли Хомейні обмежена й він може виконувати її тільки до певних меж.

ПРЕЗИДЕНТ ШВИДКО ПРИХОДИТЬ ДО ЗДОРОВ'Я

ВЕДЕТЬСЯ СЛІДСТВО В СПРАВІ БЕЗПЕКИ

Вашінґтон. — Після успішної операції й усунення кулі з грудей Президента, як подають медичні комунікати і особи, які в постійному стику з президентом Роналдом Реґеном, він швидко приходить до здоров'я й починає виконувати свої функції.

Уряд і Білий Дім від першого моменту після отримання вістки про замах на Президента працюють нормально й безперебійно. Три конґресові комісії і керівництво Секретної служби, до обов'язків якої належить охорона Президента, розпочали слідство, як могло дійти до замаху.

Самопочуття Президента і його швидкий прихід до здоров'я кращі від усіх сподіваних. У вівторок Президент підписав перший закон. Закон скорочує субсидії для підтримки цін на молоко. В шпитальній кімнаті Президента відбулася нарада Уряду, віцепрезидент Джордж Буш відвідав його окремо й відбув з ним конференцію, так само відвідали його члени його родини.

Уряд від першого моменту працював нормально. Опісля виникли дрібні суперечки, наскільки державний секретар Александер Гейґ був формально в праві проголосити, що до приїзду віцепрезидента він переб-рав керівництво всіх поточних справ. В той час, як преса й деякі інші засоби публічної інформації роздували ту справу, Білий Дім, Президент і віцепрезидент та всі інші компетентні чинники ствердили, що державний секретар Гейґ поступив правильно, бо йшлося про ведення конкретних справ до прибуття віцепрезидента, а не про перебирання конституційних функцій першої людини в державі.

В часі операції Президента в Білому Домі зібрався був кабінет міністрів у повному складі, щоб у потребі проголосити застосування 25-го додатку до конституції, на підставі якого віцепрезидент перебрав би тимчасово функції Президента. Одначе цієї потреби не було.

Вже побіжна перевірка умов, в яких підозрілий Джон В. Гінклі вистрілив шість набоїв з метою поцілити Президента і людей з його охорони вказує на хаотичну й безконтрольну ситуацію під ґотелем Гілтон в часі, коли Президент вийшов з нього і підходив до своєї лімузини. Присутність підозрілого Гінклі між представниками преси, його підозріла поведінка не викликали самозрозумілої й рутинної інтервенції з боку присутніх органів безпеки. Це уможливило підозрілому віддати з безпосередньої відстані цілий ряд стрілів.

Дальша провірка підозрілого і його минулого виявила, що він уже був арештований поліцією зі зброєю. Зброю від нього забрано, а його звільнено, не повідомляючи центральних органів безпеки про нього. Таким чином він був поза всілякою евіденцією. Так само його повторні завваги про евентуальне вбивство людей залишилися поза увагою відповідних органів.

В Америці

РЕЧНИК ПІДКОМІСІЇ для Східньої Азії і району Тихого океану, сенатор С.І.Гаякава, заявив на засіданні Комісії для закордонних зв'язків, що Адміністрація президента Роналда Реґена вирішила продати Південній Кореї 36 джетових літаків типу Ф-16 за суму 900 мільйонів долярів. Цю інформацію пізніше підтвердив речник Державного департаменту.

У ЗВ'ЯЗКУ З ТИМ, ЩО ПОСАДНИК ЧІКАҐО Джін М. Бирн за кілька днів переноситиметься із своїм мужем до частини міста популярно званої Ґабріні Ґрін, де у побудованих за федеральні фонди мешкають у так званих мешканевих комплексах негритяни, порторіканці і білі і де злочини та вбивства переступають межі людської уяви, поліція й інші міські аґентства, розпочали зовнішню і внутрішню чистку дільниці. Санітарна служба замітає вулиці, забирає неуживані поржавлені автомобілі, які лежать тут по кілька років, а поліція осуває з мешканевих комплексів нелеґальних мешканців, торгівців наркотиками і алькоголем, закриває нелеґально ведені „бизнеси" тощо. Амбіцією посадника Чікаґо є прочистити ці комплекси від бандитизму і щоденного злочинства і зробити їх знову доступними для кожної людини, яка хоче мешкати у низько оплачуваних, але відносно вигідних помешканнях.

ПРОЦЕС НАД ШІСТЬМА хорватами, яким прокуратура закидає тероризм і насильні акти при допомозі зброї і вибухових матеріялів, добігає до кінця. Лава присяжних визнала п'ять підсудних винними в організуванні терористичних акцій, а шостого оправдала. Очевидно, ані лава присяжних, ані прокуратура не взяла під увагу арґументації обвинувачених і їх оборонця, що вони переступили закон тільки тому, щоб звернути увагу світу на їхню поневолену батьківщину Хорватію. Вирок в окружному суді в Ню Йорку буде проголошений 12-го травня. Підсудним грозить засуд на 20 і більше років ув'язнення.

АВТОМОБІЛЬНА компанія Дженерал Моторс проголосила, що 105,000 власників автомобілів цієї компанії марки: „Шевролей-сайтейшен", „Понтіяк-фінікс", „Олдсмобіл-омеґа" і „Бюік-скайларк" мусять доставити автомобілі до вказаних компанією варстатів для усунення дефектів. Очевидно направа не коштуватиме власників нічого, а всі витрати пов'язані з корективою покриває компанія. Економісти звертають увагу, що в останніх роках значно більше автомобілів відкликаються компаніями і це треба приписати недбалій контролі інспекторів, які мають останнє слово при випуску моделів на ринок.

У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАМАХОМ на життя президента Роналда Реґена у якому, як відомо, Президент ЗСА був поранений, а також разом з ним пресовий секретар Білого Дому Джеймс Брейді і двох поліцистів, Сенат перервав був у вівторок, 31-го березня ц.р., дебати над справою федерального бюджету, які, як твердять спостерігачі, ведуться по партійній лінії. Демократи і республіканці обвинувачують одні одних у різних проступках. Демократичні сенатори намагалися зберегти 800 мільйонів долярів призначених для різних соціяльних програм, але стрінулись з рішучим спротивом республіканців, які становлять більшість у Сенаті. Сенатор Говард Бейкер, лідер республіканської більшости в Сенаті заявив, що ми намагаємося якнайбільш ефективно допомогти президентові Реґенові зреалізувати його економічну програму.

У світі

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН Фердінанд Маркос запросив представника опозиції до публічної дебати, яка буде передана філіппінськими радіосистемою і телебаченням. Дотепер президент Маркос відмовлявся прийняти пропозицію такої дебати, коли її висувала опозиція. Вашінґтон натискає на президента Маркоса, щоб він, з одного боку, злагіднив свій режим, а з другого — почав шукати компромісу з опозицією. Не зважаючи на це, частина опозиції обстоює твердження, що ЗСА підтримують авторитарну систему президента Маркоса. Об'єднана демократична опозиція пропозицію президента Маркоса відбути публічну дебату прийняла і її речник заявив, що висланник тієї частини опозиції матиме повноваження висловлювати її становище і погляди. Між іншим, опозиція закидає президентові Маркосові, що він підпорядковує господарську політику Філіппін Світовому банкові. Світовий банк погоджується давати державам значніші кредити тільки тоді, коли вони представлять плян оздоровлення господарки позичаючої країни. Після прийняття такого пляну й уділення кредиту Світовий банк контролює виконання того пляну.

В ГАМБУРЗІ, ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА, знов заарештовано совєтського шпигуна, що займав високу позицію в західнонімецькому житті. Як подає англійське інформаційне аґентство Ройтерс, західньонімецька поліція після довгого слідства і стеження арештувала Германа Ґассмана, секретаря Профспілки металевих робітників. Профспілка металевих робітникім є не лише найбільшою серед галузевих профспілок в Західній Німеччині, але й найбільш впливовою в їхній загальній системі. Адвокат арештованого Ґассмана заперечує його вину, але поінформовані в тій справі особи заявляють, що його вина поза всяким сумнівом. Арештування Ґассмана як совєтського шпигуна є важким ударом для цілої системи профспілок. Це бо не перший випадок. Юнійних урядників уже не раз заарештовувано й засуджувано за шпигунство в користь Совєтського Союзу.

ПАЛЕСТИНСЬКА ВИЗВОЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ, яка не тільки сама в своїй діяльності ставить головний наголос на тероризм як політичний інструмент, але й школить та допомагає різним терористичним групам у світі, заперечує, що вона є терористичною. Речник тієї організації в Ливані виступив проти заяви директора Ради державної безпеки ЗСА Ричарда Аллена за те, що він назвав її, згідно зі загальновідомим фактом — терористичною. Так само керівництво тієї організації заперечило, що воно дістає допомогу з Москви. Численні представники ПВО, навіть її представник в ОН, неодноразовою потверджували отримування допомоги з СССР, на це є безліч різних об'єктивних свідків і речевих доказів, велике число схоплених різними поліціями палестинських терористів призналося, що їх у Москві вишколювано й подало якнайдокладніші провірювальні дані про те, а тут знечев'я офіційні чинники тієї організації заперечують це. Загально вважають те заперечення великим блудом, бо запереченням очевидної правди ПВО виставили під сумнів свою правдомовність у всіх інших випадках.

Нові виступи, нова програма — в 30-річчя хору „Думка"

Галя Качмарська-Гірняк та Омелян Гельбіґ.

Джерзі Сиҭі, Н.Дж. (Л. К.) — Щоб розповісти про турне мішаного хору „Думки" у його 30-річчя та поінформувати про видання нової платівки, до приміщень Головної Канцелярії УНСоюзу та В-ва „Свободи" завітали Омелян Гельбіґ — заступник голови хору „Думки" та Галя Качмарська-Гірняк — член управи цього ж хору. Головою хору „Думки" є Ігор Раковський.

Г. Качмарська-Гірняк пригадала, що цей хор, який постав 1949 року у Ню Йорку і ціллю якого було збереження української музичної спадщини, був спочатку виключно у чоловічому складі і ним диригував Леонтій Крушельницький. У 1959 році, щоб поширити репертуар, хор, який постійно виступав і виступає з концертами у межах Америки і Канади, став у 1959 році мішаним хором. З 1975 року „Думка" співає під мистецьким керівництвом талановитого диригента Семена Комірного. Велике значення, наче передання естафети дальшим поколінням, мало теж створення хлоп'ячого хору під назвою „Молода Думка".

На протязі існування цієї видатної мистецької одиниці, метою якої є плекання української пісні і мистецтва, хором диригували такі керівники: Л. Крушельницький, А. Берник, І. Жуковський, І. Задорожний, О. Микитюк, І. Соневицький, Р. Степаняк, і як відомо, сьогодні — Семен Комірний. „Значення цього хору, найдавнішого з усіх хорів на американському континенті, в складі якого є 65 співаків, — незвичайно велике, бож під час його виступів на театральних естрадах він не тільки обдаровував і обдаровує українську спільноту найкращими перлинами української пісні і музики, але виступаючи й перед не-українцями передає світу багатство українського мистецтва", — сказала Г. Качмарська-Гірняк.

О. Гельбіґ поінформував редакторів, що першим з циклу їхніх виступів по містах Америки буде ювілейний концерт для відзначення 30-річчя свого існування, що відбудеться у суботу, 4-го квітня ц.р., в год. 6-ій вечора, в Ню Йорку в залі Купер Юніон при 3-ій авеню і 7-ій вулиці. Диригуватиме Семен Комірний та акомпаньюватиме на фортепіяні Ірина Фабрика. Співучасниками-солістами

(Продовження на ст. 3)

ВІДБУДЕТЬСЯ НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ТУІА

Філядельфія, Па. (Інф. Бюро ТУІА). — В суботу, 11-го квітня ц.р., в Українському Освітньо-Культурному Центрі при 700 Сідар Ровд в Абінґтоні, Па., заходами Дослідного Осередка Промисловости і Техніки України ім.Є. Маланюка при Товаристві Українських Інженерів Америки відбудеться технічно-наукова конференція на тему енерґії і архітектури.

У першій сесії конференції виступлять з доповідями: інж. І.Гаврилюк — „Нові методи використання енерґії", інж. І. Червінський — „Сучасна криза в нуклеарній енерґії" інж. Р. Циган — „Ядерна енерґія".

У другій сесії доповідатимуть: арх. З.Мазуркевич — „Українська церковна архітектура" і арх. І.Заяць — „Політичні і релігійні впливи на українську архітектуру".

Між науковими сесіями відбудеться одногодинна перерва з перекускою. Початок о 1-ій год. по полудні.

До участи в конференції запрошують все українське громадянство Головна Управа і філядельфійський Відділ ТУІА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster; Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зло бюрократії

Уже президент Джіммі Картер обіцював у своїй передвиборчій кампанії, що він зреорганізує американський державний апарат та зменшить число осіб на державній платні. Це не сталося, — навпаки, збільшилося число людей, що їх безпосередньо утримує державна — федеральна — каса, не враховуючи сюди осіб на стейтових та муніципальних посадах. Загалом у минулому році на федеральній службі в Америці було докладно 2,956,426 осіб, не рахуючи військовиків. Але найменше ще раз стільки осіб є на утриманні федерального бюджету у прерізних аґенціях, цілком або частинно субвенціонованих державою. Коли демократична опозиція противиться запропонованим у новому бюджеті президента Реґена скресленням з ділянок суспільної опіки, харчових карток, шкільництва, будови нових шляхів і їм подібних ділянок, то Реґен боронить свій плян санації фінансового стану ЗСА фактом, що на державній службі, безпосередньо чи посередньо, є особи, які тільки роздули бюрократичний апарат, але насправді не приносять собою ніякої користи бідним, що їх ніби кривдить новий бюджет.

До державного (федерального) апарату належать 42 аґенції, кожна з них з кількома окремими відділами-департаментами. Існує, наприклад, така аґенція, як Інформація для споживачів. Вона видає кругло 200 публікацій англійською і еспанською мовою. Аґенція для вишколювання безробітних — читали ми в газетах — має більший адміністраційний апарат, аніж ті безробітні, що їх там вишколюють. Подібна історія з аґенцією для харчів, яка охоплює також програму дармових харчових карток. Президент Реґен у принципі визнав правильність підтримування бідних такими картками, але ствердив, що з таких карток користають також такі, які заробляють річно по 18,000 долярів. Страшенно розпухлий бюрократичний апарат в Америці йде впарі із зловживаннями, із протекціонізмом і непотизмом, а громадяни в масі не користають, тільки тратять, бо є жертвою незліченної маси розпорядків і бюрократичної формалістики. Сама адміністрація Бюра харчових харток коштувала державній касі в минулому році кругло 15 мільйонів дол.

Опозиція проти радикального скорочення федеральних бюджетових видатків твердить, що скасування різних аґенції збільшить число безробітних, які зараз же зголосяться за допомогою для безробітних за законом Соціяльного Забезпечення. На це представники Уряду відповідають, що працездатні безробітні, які користуються такими державними допомогами, повинні обов'язково певне число годин працювати у призначених їм ділянках, — та що вони перестануть бути безробітними, коли буде санована господарка, коли перестане існувати інфляція, нові інвестиції пожвавлять промисел і торгівлю і процвітатиме економіка країни, тепер у поважній кризі.

Перевести таку реформу, щоб скоротити бюрократичний апарат — це нелегка операція. Але це неминучий обов'язок нового Уряду, бо розпучнявіла бюрократія — це одна з причин економічної кризи.

Іван Кедрин

СУСПІЛЬНА ОПІКА Й ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА

Кілька днів перед останніми листопадовими виборами автор цих рядків стрінувся на товариському ґрунті з одним давнім знайомим, людиною з високою освітою, який з ноткою докору сказав мені: „А ви Картера не шарпайте, він мудрий чоловік, я буду на нього голосувати". „Вам вільно голосувати, на кого хочете, — відповів я, і вам вільно буде демократом, але скажіть мені, чому ви власне так палко виступаєте за демократичного кандидата?" — „Я вам скажу, чому. Тому, що кожного календарного 3-го, коли відчиняю свою поштову скриньку, то знаходжу в ній чек із Соціяльного Забезпечення, а той чек придбали мені демократи..."

Та заява не була позбавлена логіки. Бо акт Соціяльного забезпечення схвалив Конгрес 14-го серпня 1935 року, як один із засобів у боротьбі проти найбільшої в історії Америки господарської кризи, відомої, як „велика депресія", що почалася була крахом на нюйоркській біржі 29-го жовтня 1929 року, крахом, який у роках 1929-31 позбавив власників промислових уділів („стаків"), у тому числі більшість банків, кругло 50 більйонів долярів. Багатирі стали через ніч жебраками (деякі нюйоркські „боми" рекрутувалися саме з отаких банкрутів, жертв депресії) і коли після республіканського президента Герберта Гувера, республіканця, який вславився був, як організатор допомогової акції спершу в Китаї, згодом в інших країнах, президентом став Френклін Деляно Рузевелт, колишній сенатор у стейтовій Асамблеї Ню Йорку, згодом адвокат і посадник Ню Йорку, то акт Соціяльного забезпечення прийнято за президента Рузвелта.

Ф.Д. Рузвелт перейшов до історії, як автор основних соціяльних реформ, охоплених його програмою „Нового поділу". Але водночас Ф.Д. Рузвелт, приєднившись у Другій світовій війні до західніх держав після страхітливого налету японського летунства на зосереджену в Перл Гарборі американську морську фльоту 7-го грудня 1941 року, змобілізував економічні ресурси Америки, відбудував морську фльоту й поставив на ноги збройні сили числом кругло 17 мільйонів чоловіків і жінок у військових уніформах та виграв війну, ведену на два фронти — проти Німеччини і Італії та водночас проти Японії.

Але вигравши війну, програв мир. Бо ніхто інший, як Ф.Д. Рузвелт, великий соціяльно-економічний реформатор, пішов на конференціях у Теґрані і Ялті на спілку із Сталіном, захопився тим совєтським сатрапом і, не знаючи і не розуміючи суті російського імперіялізму і комунізму, погодився із Сталіном на поділ світу на „сфери впливів" — американських і совєтських. Допустив СССР над Дунай у середущій Европі, погодився на поділ Німеччини і Кореї, погодився на окупацію совєтською владою двох японських островів, погодився на поділ В'єтнаму, став насправді невтомним інструментом великодержавницької політики російсько-большевицької імперії, — став насправді творцем цієї імперії. Як союзник Совєтського Союзу у Другій світовій війні, ЗСА за Рузвелта дала Совєтському Союзові допомогу на основі так званого „Ленд — Ліз Акту" (про винаєм і позику) допомогу зброєю і всіма можливими доставами на суму 10 більйонів долярів, яких більше не побачили. Це Ф.Д. Рузвелт прийняв доктрину про „мирне співжиття держав з різними соціяльними системами" і це був насправді Ф. Д. Рузвелт, який прославляючи Сталіна, як „доброго старого вуйка Джо", підготовив ситуацію, яка існує сьогодні у світі: таку ситуацію, коли за 200 миль від Флориди існує комуністична Куба і коли СССР поярмлює десятки держав і народів в Европі, Азії й Африці та створив собі вже комуністичні бази на американському континенті.

Наступник Рузвелта, Гаррі Труман, пробував завернути з тієї дороги. Зорганізував 24-го серпня 1949 Північно Атлантійський Союз (НАТО), проламав совєтську бльокаду Берліну, пішов війною проти комуніста Північної Кореї в обороні вільної — Південної. Але він також кепкував собі з протикомуністичної кампанії в Америці, яка мовляв, ганяється за „червоними оселедцями", дармащо в наслідок впертих заходів тодішнього сенатора Ричарда Ніксона — суд засудив радника Державного департаменту, Альжира Гісса, одного з дорадників Ф.Д. Рузвелта на Ялтинській конференції, — за кривоприсяґу, бо Гісс присягнув, що не постачав тайних американських документів совєтським зв'язковим...

Демократичний президент Джон Кеннеді мав відвагу проголосити бльокаду Куби, коли дізнався, що Москва привезла на Кубу свої ракети зі засягом на близьку і середню віддаль. Але той же Джон Кеннеді закріпив комуністичний режим Фіделя Кастра на Кубі, зобов'язавшись у „компромісі" з Хрущовим — не ліквідувати силою режиму Фіделя Кастра, в заміну за те, що СССР забере геть свої ракети з Куби. А демократичний наступник Джона Кеннеді, президент Линдон Джонсон, проголосив, що

(Закінчення на стор. 4)

Леся Лисак-Тивонюк

„На першого..."

У перший день кожного місяця у крамниці з дешевим жіночим і дитячим одягом настає оживлений рух. Бо як тільки листоноші принесуть чеки, що їх відборці негайно міняють у банках, до крамниці починають напливати покупці. Та це не є емерити, яким на протязі довгих років важкої праці відтягали з платні певну суму на емеритальний фонд. Ні, це люди, які кожного першого дня місяця одержують чеки з велферу. Дешева крамниця жде на них, бо вони здебільша легко витрачають одержані гроші. Продавчині, співробітниці Стефи, окреслюють це відомим американським висловом: „Easy come, easy go"... А Стефа намагається зрозуміти ментальність тих людей, зокрема молодих, здорових, поза всякий сумнів працездатних. Єдиною хіба у них перешкодою, щоб забратися до заробітньої праці, є малі діти, які не мають батька. Власне, тих молодих жінок з малими дітьми приходить до крамниці найбільше.

Ніколи нічого не вільно узагальнювати, та Стефа вже знає, що покупців, які приходять на першого, можна поділити на дві категорії: одні приходять з радісними обличчями, є привітні, навіть ввічливі, не роблять продавчиням труднощів. Якщо їм щось сподобається, захоплюються вголос, купують спонтанно, інколи навіть не питаючи про ціну. Поводяться немов діти, які попали у крамницю з ласощами, і мають гроші їх купити. Друга група приходить із сердитими обличчями: погляди з-під лоба, злісні блиски в очах, не відповідають на привітання, вдають, що не бачать продавчинь. Поведінка шорстка, навіть aроґантна. Роблять враження, наче б одержавши даром гроші, були сердиті на весь світ. Часто пробують спровокувати авантюру. Тоді треба мовчки уникати конфлікту.

Важкий для продавчинь цей перший день місяця. Треба двоїтися, троїтися, щоб виконати свої обов'язки. Найголовнішим з них є суворий наказ завідувачки крамниці: „Уважайте, щоб щось не вкрали!"

Чи справді крадуть? Це вже друга тема. Наразі Стефа просить розшукати дітвору, щоб не зривали з одягу карток з цінами, шукає розмір, колір і фасон блюзки для однієї клієнтки, намагається відповісти на питання другої, третьої.,. Очі, вуха, руки й ноги, працюють у приспішеному ритмі. У гамір вплітається голосне лящання старомодної каси — коли касирка вибирає на ній цифри, чути його в найдальшому закутку крамниці. І враз у цей гамір, нервовий поспіх, несподівано вплітається думка — згадка: колись давно, у дитинстві Стефи, перший день місяця теж був важливий. Але як зовсім інакше він виглядав від теперішніх „перших"!

... У тих давніх роках її батьки, сільські вчителі, їздили „на першого" до повітового містечка по пенсію. Стефа запам'ятала, що в урядовій польській термінології це звалося „побори". Від слова „побирати". Пам'ятає, що день перед першим мати робила список, що треба купити в повітовій українській кооперативі. Батьки придержувалися пануючого тоді клича: „Свій до свого по своє". Якщо цукерки для малої Стефи — то тільки з української фабрики „Фортуни Нової". Якщо цикорія — то тільки з української фабрики „Луна". Масло — тільки з „Маслосоюзу". А всякі — „колоніяльні товари" купували тільки в українській кооперативі.

„Колоніяльні товари" — люксус у тих часах. Мала Стефа не могла дочекатися приїзду батьків з містечка. Щоб відломити шматочок цинамонової „ліски" й посмакувати в роті гострий та ароматичний смак. Щоб поглянути на „ліски" справжньої ванілії, що її перед ужиттям треба було потовкти в моздірі. Дрібні зернятка перцю, „бовкове листя", яке, як згодом дізналася, було колись лавровим... Дорогоцінне какао (дуже поживне для дітей" — казала мати) і неменш дорогоцінна справжня кава. Тверді, зеленкаві зернятка, які одержували смак й чудовий аромат щойно по „праженні" й змеленні на млинку до кави. Справжня кава, яку пили тільки в неділю і подавали гостям. Ну, й чай. Ароматичний чай у металевій пушці, на якій були намальовані китайці з косами.

Інколи до чаю, на випадок простуди, ще один „люксус": цитрина. Помаранчі? Ах, їх тільки приносив святий отець Миколай, і то тільки одну. Про існування бананів мала Стефа не знала. Проте бачила „екзотичний" ананас на малюнку у куховарській книжці мами.

Так, Стефа в дитинстві дуже раділа „першим". Бо тоді батьки привозили з містечка такі чудові речі, які пахли далекими, незнаними краями — мрією малої дівчинки...

Під ноги Стефи котиться помаранча, і сердитий дитячий голос вигукує: „Я не хочу цього „джанку", я хочу „чоколад бар". Стефа підіймає овоч, і думає: „Інакший світ, інші часи, і, мабуть інші люди. „Люксус" з часів її дитинства — „колоніяльні товари" — тут зовсім буденна річ. Та тільки чи ці люди й разом з ними діти, оцінюють те, що одержують кожного „першого", немов манну з неба?

У 30-річчя смерти Дмитра І. Дорошенка

До найвидатніших постатей українського політичного відродження кінця XIX і початку XX сторіччя належить учений і політичний діяч проф. Дмитро І. Дорошенко. Народжений 8-го квітня 1882 року у Вільнюсі, Литва, де його батько був військовим лікарем, дитячі роки, а відтак юність перевів він на чужині: Вільнюс-Варшава-Петербург. Його побут на чужині ще тільки скріпив глибоке його пов'язання з українським народом. Помер, після кількарічного побуту в Канаді, в Мюнхені, Західня Німеччина, 19-го березня 1951 року. Для вшанування його пам'яті передруковуємо статтю про нього сл. п. Гетьманича Данила, з Українського літопису ч. 1, 1953 року, Авгсбург, Німеччина.

Живемо в тяжкий період історії нашої еміґрації. В період великого розсіяння по цілому світі, коли фізично ми щораз більше віддаляємося від рідних кордонів, за якими на нашій Батьківщині пульсує життя нашого народу. Зусилля багатьох із нас спрямовуються в першу чергу на те, щоб взагалі втриматися на поверхні західнього чужого нам світу, створюючи сяк-таку матеріяльну базу для себе та родин. Поволі перерізуються нитки, які єднають нас з життєдайним джерелом постійного оновлення і снаги українського духа — з Україною. І в цей час від кожного з нас зокрема та від усіх разом вимагається якнайбільшого внутрішнього напруження та свідомого зусилля для того, щоб ми духово не розгубилися в чужому оточенні, заховали в собі внутрішній вогонь, відчуття дійсности та ясність думки, які повинні нам дати змогу у всіх обставинах та в кожному місці виконати обов'язок супроти Батьківщини та нашого народу.

Сьогодні, коли цілий світ знову стоїть на роздоріжжі, коли багато ознак вказують на те, що страшна розгривка, яка почалася вже на сході, раніше чи пізніше докотиться і до Европи, з болем серця відчуваємо велику втрату, яка кілька місяців тому навістила українців. Між нами не стало проф. Дмитра Івановича Дорошенка, не стало людини, яка від наймолодших років брала активну участь в українському національному відродженні, яка в нашій новітній історії була одним з найголовніших рушіїв нашого розвитку, яка була співтворцем Української Держави, яка в ділянці українознавства та науки загалом дала величезний вклад до нашої духової скарбниці та понесла знання про Україну далеко поза її межі.

Для того, щоб уявити собі ролю та значення Покійного в українському житті, досить тільки згадати головніші становища, які він займав у своєму житті. Він був членом Центральної Ради та помічником губерніяльного комісара Київщини. При Тимчасовому уряді він став крайовим комісаром Галичини та Буковини. Пізніше він був головою Генерального секретаріяту України, і після того, як відмовився від того становища в результаті зросту соціялістичних впливів у секретаріяті, він став губерніяльним комісаром Чернігівщини. В періоді Гетьманщини, 1918 р., Д.І. Дорошенко був міністром закордонних справ Української Держави.

При владі Директорії Дмитро Іванович Дорошенко відійшов від політичного життя та віддався науковій діяльності. Він став професором історії в Українському Кам'янець-Подільському Університеті, а пізніше, вже на еміґрації, професором Українського Вільного Університету (УВУ) в Празі, директором Українського Наукового Інституту в Берліні, професором Богословського факультету Варшавського Університету, і після 1945 р., — знову професором Українського Університету в Мюнхені, Богословській Академії, та президентом Української Вільної Академії Наук.

В короткому слові неможливо подати повний детальований огляд усіх фаз багатогранної діяльности Покійного, а тим більше його фахової праці в ділянці науки. Занотовую тільки, що в бібліографії проф. Д. Дорошенка, складеній проф. Б. Д. Крупницьким (до речі, його колишнім учнем), вже 1942 р. записано було понад 800 назв. За останніх 10 років ця кількість, дуже можливо, зросла й до 1,000. На мій погляд, вершковою точкою його наукової творчости було написання двотомової „Історії України".

Так само, як В'ячеслав Липинський та проф. Томашівський, Д.І.Дорошенко розглядав минуле і сучасне нашого народу першою чергою з державницької точки погляду, намагаючись знайти, зафіксувати та підкреслити всі державно-творчі моменти в нашій історії, ці моменти, які можуть стати натхненням і дороговказом в нашій боротьбі за державність.

Нав'язуючи до своєї участи в Гетьманському уряді в 1918 р., Дмитро Іванович на еміґрації став активним членом відновленого гетьманського руху, членом Українського союзу Хліборобів Державників, заснованого в 1920 р. та одним з найближчих співробітників В. Липинського та мого покійного Батька.

Головування проф. Дорошенка в Українському Науковому Інституті — якого активним членом в перших роках, до речі, був також і В. Липинський — було пов'язане, мабуть, з найбільш блискучим періодом цієї української установи. Багато з-поміж українсь-

(Закінчення на стор. 3)

Роман Кобринський

КИТАЙСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА — СЬОГОДНІ

(3)

У цих гармонійно пов'язаних палатах жили імператори у казковій розкоші і марнотратності з дружинами, коханками, членами уряду, двору, священиками і урядовцями. П'ять тисяч кухарів приготовляли потрави на імператорський стіл. А коли в 1911 році впала династія, скарби династії почали зникати, частину забрали японці, частину усунув Чіянґ Кай Шек до Тайвану, та частина скарбів все ж таки залишилась як згадка про велич імператорського двору.

Якщо хтось забажає дещо відпочити, хай вибереться з нами до парків Літньої Палати, що положені 11 кілометрів на північний захід від столиці. Імператор та його двір вліті виїздили до цього гарного закутка, де восьмикутна паґода і палатки розклались на горбі „Довгого життя", а внизу мінялися в сонці хвилі погідного озера Кунґ Мінґ, що займало три четверті площі цілої посілости. Ці палатки відбудувала імператриця Доваґер Сі Чі, влаштовуючи в них дуже гарні інтер'єри з оригінальною орнаментикою стін і стелі, та відповідним обрамуванням вікон та дверей. У кімнатах уставлені коштовні меблі, вази для спалювання кадила, статуетки журавлів й інші. Та найкраща частина городів Літньої Палати — це 700-метрова ґалерія, що проходить вздовж озера, з гарно розмальованою стелею та стовпами, що відображують історичні події і краєвиди Ґанґджов, та з різьбленою балюстрадою. Нею доходимо до „кам'яного човна" — постументу над берегом величавого озера. Посередині озера примістився острівець з оригінально вигнутим мостом, що своїми 17 луками лучить острівець зі сушею. На озері плавають широкі листки водних лілей з яснорожевими квітами, всюди благословенна тиша, лише човни шниряють по погідному плесі озера. Швидко заїдаємо смачний полуденок у ресторані, бо перевізник чекає вже на нас. Приміщуємось у широких суднах, що їх линвами тягне моторівка на другий бік озера.

Окремою атракцією нашої прогулянки були оглядини Великого Муру, що віддалений на 75 кілометрів від Пекіну. Це єдиний об'єкт споруджений людською рукою, що його видно зі земної орбіти. Великий Мур, як Великий Канал, це гордощі китайців, це вияв їхньої старої цивілізації. Початки будови Муру сягають V сторіччя перед Христом. Повну розбудову та получення його сеґментів в одну цілість перевів щойно імператор Чін в III сторіччі перед Христом. За династії Мінґ Мур направлено знову, при тому найдено багато шкелетів непокірних, що їх замуровано при будові Муру. Мур цей служив як оборона перед нападами монгольських племен та кочівників. Сьогоднішня довжина Муру від Богайського озера до пустині Ґобі виносить шість тисяч кілометрів. Будувало його 300 тисяч робітників, між ними багато політичних в'язнів, на протязі десяти років. На будову Муру вжито, 180 мільйонів кубічних метрів землі для виповнення корпусу Муру та 60 мільйонів кубічних метрів каменя і цегли на зладження муру. Цей Мур проходить через п'ять провінцій і два автономні райони Китаю.Пересічна висота Муру 7,8 метрів, ширина при фундаменті 6,5 метрів горою 5,8 метра. Мур доволі широкий, щоб змістити п'ять вершників або десять воїнів в одному ряді. На закрутах збудовано вежі.

Опісля автобус повіз нас до одного з переходів Ба Да Лінґ; їх є три на цьому відтинку. Ми поїхали вигідною асфальтовою шосою крізь квартали робітників, підміські околиці з малими домиками, рільничими комунами і містечками. Дорога пнялася гористою околицею. Біля нас — безліч автобусів і тягарівок, що також їхали в цю сторону, зправа — рейки залізниці. По двох годинах їзди ми доїхали на широку площу; перед нами вежа Муру Ба Да Лінґ. Сходами вийшли ми наверх. Тут товпи туристів, обвішаних фотоапаратами і багато китайців, що також приїхали оглянути цей об'єкт. Ліворуч і праворуч зиґзаки Муру, наче вросли в гірські хребти, що губляться далеко на горизонті. Ми пішли вправо, куди й попрямували вже сотні туристів. Мур спинався вгору по верхах гір Яншан. Дійшовши до наступної вежі, ми держалися поруччя, бо дорога була стрімка і ховзька. Перед нами — прегарна гірська панорама, скелі і дебри, повітря бальзамічно прозоре. Примкнувши очі, нам у нашій уяві здавалося, що бачимо армії наїздників, які перед сторіччями просувались сюди, що б у тяжких боях здобути ці мури.

Та час минав. Ми швидко збігли вдолину, бо на першу годину заповіджено полуденок, що його аґенція доставила нам аж сюди в малих коробках. Чого там не було! Заїдали ми зі смаком, бо гірське повітря додавало апетиту. Провідник дав вже знак до від'їзду. Підійшовши до наших автобусів, і по дорозі, ми приглядалися до групи китайців, яка присівши на землі, їла свій полуденок: маленькі зелененькі яблучка...

Імператори династії Мінґ вибрали ще в XVI сторіччі мальовничу долину, 50 кілометрів на північний захід від Пекіну, на будову гробівців для своєї династії, та в такому місці, де б хребти гір хоронили їхні тіла від злих духів, що їх приносять північні вітри, а лагідні склони, щоб відтягали воду від місць їхнього спочинку. Тут 13 гробівців, тільки два відкопані, а з того один зреконструйований, а відтак і перейшли через першу браму з білого мармуру, крізь яку померлий імператор відбував свою останню дорогу на землі. Ця брама має п'ять луків, попід середній лук проїздив сам імператор. За нею — наступна Червона Брама, збоку кам'яна черепаха — символ довговічности. Далі алея звірят з кам'яними постатями левів, верблюдів, слонів, коней і мітичних звірят, а накінець 12 статуй військовиків, урядовців і дворян. Минувши Святу Дорогу, ми ввійшли до павільйону з кам'яними вазами, по боках якого приміщені музеї, де переховують найдені в гробівці предмети, як корону зі золотого прядива, меч та інші речі. Щоб оглянути гробівець імператора Ван Лі, ми зійшли мармуровими сходами чотири поверхи під землю до підземної палати. Поодинокі кімнати відділені від себе тяжкими мармуровими дверима. В третій кімнаті находяться три вівтарі і порцелянові великі вази, де в часі похорону горів вогонь. В останній кімнаті — домовини імператора і двох імператриць. У стіп домовин складено 26 скриньок із дорогоцінностями імператора. Такі скарби находились також у гробівцях єгипетських фараонів.

На закінчення програми дня ми ще доскочили до зоологічного городу в Пекіні, 15 хвилин їзди від Тіян Ан Мену. У цьому городі, що його спорудили за династії Чін, міститься тепер понад 500 родів звірят і птахів. Ми оглядали звірята панда, одну пару з яких подарував Мао колишньому президентові ЗСА Ричардові Ніксонові, одержавши в заміну двох американських бізонів. Тут у зоологічному городі чотири представники панда, з того два народжені вже в неволі, а один з них — у висліді штучного запліднення.

Після повороту до готелю стрінула нас несподіванка. На столику дістали ми поіменні запрошення Бюра Туристики до участи у привітальному прийнятті, влаштовуваному цього ж вечора з нагоди нашого приїзду до Пекіну.

Провідник звернув увагу, щоб пані не вбирали суконь з декольтами. Чоловіки можуть прийти на прийняття без краваток, а що це був серпень — і без жакетів. У китайців обов'язує точність. Коли ми в 7-ій годині ввійшли на залю, представники Бюра були вже за репрезентаційним столом.

За кожним столом сиділи по два-три китайці для товариства. Потрави, а в тому і вступну перекуску, подають на круглий дерев'яний кружок посередині стола, який обертається довкола своєї осі і ви можете повернути його до себе з тією потравою, що її бажаєте собі взяти. Потрав було десять чи більше як, наприклад гриби в сосі з посічених раків, риж у формі пташків на зеленій ярині, курятина на плетвах акули (це великий присмак!), воловина в сосі з остриг, потрава з черепахи, „морські огірки", „столітні" яйця темного кольору, бо варені в цитриновому соку, жовту рибу, славну пекінську качку, варені кури подавані в шкаралупі з кавунів, рід вареників „дамплінґ", солодощі або морозиво, та на закінчення юшку, вибагливо прикрашену. Прийняття кінчилось поданням овочів. Потрави їли ми столовими палочками, кому це було незручно, подавали вилки.

(Продовження буде)

У 30-річчя...

(Продовження зі стор. 2)

ких молодших науковців, пізніших діячів нашої науки, були студентами при інституті, а деякі також доцентами. Тут можна згадати хоч би проф. Б. Крупницького доктора Омеляна Пеленського, о. прелата П. Вергуна та інших. Студенти інституту під ту пору були також д-р Фундак, д-р Фіголь, д-р М. Антонович, д-р Ігор Лоський, д-р М. Гнатишак та інші.

В моїй уяві Дмитро Іванович назавжди залишиться людиною надзвичайно доброї та м'якої вдачі. Та за цією вдачею була тверда глибока принциповість. Мабуть серед українських діячів — більшого чи навіть середнього маштабу не було таких, з якими проф. Дорошенко не був би особисто знайомий. Це стосувалося однаковою мірою як східних, так і західних українських земель. Всюди він мав своїх особистих приятелів і в тому не перешкоджали навіть принципові розходження між ними в політичних поглядах. За толерантність супроти інакодумаючих Дмитрові Івановичу іноді доводилося чути докори від найближчих приятелів та співробітників-однодумців. Я особливо завжди розумів та розумію його льояльність до українських людей, що часом стояли на протилежних політичних позиціях, як ставлення, яке виходило з вродженої його доброти та з глибокого переконання, що кожна українська чесна людина, яка Україну любить та для неї мірою можливостей та вміння — може і хоче працювати, є цінна без уваги на своє політичне переконання.

З проф. Дорошенком по Другій світовій війні, а зокрема по його виїзді до Канади, я листувався і думаю, що останні роки його життя за океаном були для нього дуже тяжкі, якщо просто не трагічні. Тут відограла ролю не тільки його хвороба, а також і те, що за океаном де весь уклад українського життя сприяє спрощуванню цілої української проблематики (не згадуючи навіть долярової гарячки та її вплив на наших людей), він не знайшов потрібної атмосфери для продовжування своєї духової творчости. А до неї ж він так звик в Европі, де, навіть і поза межами України, він відчував подих рідної землі.

Вшановуючи пам'ять проф. Дорошенка, ми не повинні забувати, що успіх нашої української справи буде залежати від нашого вміння пов'язати наше сучасне та майбутнє з найсвітлішими моментами нашої минувшини. Вже кілька поколінь віддали свої сили, здоров'я, а часом і життя службі ідеї української державности. Серед тих людей, які жили і працювали для України і тільки для неї, Дмитро Іванович Дорошенко займає одне з чолових місць. Тому віддавання пошани цьому великому українському патріотові хай буде одночасно також ствердженням, що його праця, випливаючи з глибокої любови до України не пропаде даремно, а стане цеглинкою в творенні міцного фундаменту для майбутньої Української Держави.

Нові виступи...

(Закінчення зі стор. 1)

на цьому концерті будуть: Марта Кокольська-Мусійчук — сопрано та Андрій Добрянський — бас-баритон, соліст Метрополітальної опери, як також виступить відомий танцювальний ансамбль Роми Прийми Богачевської.

У програмі концерту „Думкарі" виконуватимуть твори таких українських композиторів, як: П. Ніщинський, М. Лисенко, С. Людкевич, Д. Бортнянський, Л. Ревуцький, М. Данкевич, О. Чишко, І. Кальман та пісню композитора світової слави Дж. Верді. Хор виступить у нових стилізованих одягах проєкту Оксани Лобачевської.

На цьому концерті, як і на інших — „Думкарі" виступлять із свіжою багатою програмою, — зазначив О. Гельбіг. У наших дальших плянах виступ у неділю, 12-го квітня ц.р., у Ратґерському університеті в Ньюарку, Н.Дж., у Фестивалі Міжнародних хорів співатиме соліст Микола Фабрика. Цією імпрезою займається проф. Тарас Гунчак. Опісля — концерт 29-го травня, під час посвячення нової української католицької церкви св. Михаїла. З черги — гостинний виступ на „Верховині", оселі УБСоюзу в Глен Спей, Н.Й., відтак у серпні на „Союзівці", оселі УНСоюзу, а вкінці концерт у Гемпстеді у Айзенгавер парку в Гемпстеді на Лонг Айленді під час Самміт Парк Фестивалю. Хор „Думка" задумує також виступити і в Канаді.

Диригент цього хору, — сказав в дальшому О. Гельбіг, — розгорнув також працю над музичним твором „Кавказ" С. Людкевича. Досі Думкарі виступали тільки з першою частиною цієї композиції, а тепер задумують проробити ще три частини цього твору.

Закінчуючи інформацію редакторів, О. Гельбіг, — розповів ще про видання платівки пісень цього хору, теж під орудою С. Підгірного. На платівці, що її зареєстровано в Ратґерському університеті, є пісні українських композиторів, таких як: Л. Ревуцький, С. Людкевич, О. Плешкевич, Г. Давидовський та народні українські пісні. Співають солісти: Марта Кокольська Мусійчук і Андрій Добрянський та хор „Думка" при фортепіяновому супроводі Ірини Фабрики.

Хористи, які вкладають усі свої зусилля, щоб передати і вичарувати глибину і красу української пісні, очікують численної зустрічі з громадянством так на Ювілейному концерті в Ню Йорку, як і на інших їхніх виступах, бож співають вони кермовані великою силою — любов'ю до української пісні.

ЗУСТРІЧ З ВІКТОРОМ БОРОВСЬКИМ

Ірвінґтон, Н.Дж. — В неділю, 5-го квітня ц.р., в год. 4-ій по полудні тут в Українському Народному Домі при 140 Проспект авеню відбудеться заходами Організації — Американці в Обороні Людських Прав в Україні і Товариства Українських Інженерів Америки, Відділ в Ню Джерзі, зустріч з Віктором Боровським, колишнім в'язнем совєтських „психушок" і автором книжки „Поцілунок Сатани". У програмі братимуть участь: Віктор Боровський; д-р Олег Волянський, який прочитає доповідь на тему „Зловживання психіятрії в СССР"; Ірена Паславська — художнє читання; Уліта Ольшанівська — провід програмою; Тома Дяк — спів і гра на гітарі; Михайло Стоцко — спів і гра на бандурі. Ввесь дохід призначений на оборону Миколи Руденка.

Флашінг у поклоні Т. Шевченкові

Юні бандуристи на Шевченківському вечері

Українська католицька парохія Непорочного Зачаття у Флашінгу, Н. Й., відсвяткувала роковини Тараса Шевченка у неділю, 15-го березня ц.р.

Академію започатковано американським і українським гимнами, які проспівала група бандуристів у складі — Марта Повик, Христя Баранська, Ксеня Повик і Ірина Івасишин.

Інженер Володимир Фриз, відкривши свято, привітав присутніх, та передав дальше ведення програми професорові Фредові Моркх.

Бандуристи під гру бандур проспівали „Як умру, то поховайте..."

Професор Моркс в англійській мові дуже влучно проаналізував тяжке життя і працю Шевченка, та схарактеризував його, як символ українського народу, яким українці можуть гордитися.

Опісля бандуристи виконали: „Думи мої" і „Писаний камінь". Святочну доповідь виголосив Іван Повик. Дев'ятирічна Лариса Дуберi-Головчак дуже гарно продеклямувала „Садок вишневий біля хати".

Рецитацію „Посланіє" дуже зворушливо виконали Марта Повик, Христя Баранська і Ксеня Повик. Вкінці та сама група бандуристів заспівала: „Реве та стогне Дніпр широкий", „Встає хмара з-за лиману". Присутні рясними оплесками вітали бандуристів.

Академію закрив отець монсеньйор Еміль Монастирський.

Н.Н.

Слов'янський Фестиваль в Ратґерс університеті

(Д. Рак) Після однорічної перерви відбудеться втретє слов'янський фестиваль, спонсорований відділом східньо-европейських студій Ратґерського університету в Ньюарку, при співучасті Українського студентського клюбу цього ж університету. Ініціятором цієї цікавої імпрези, що відбудеться в неділю, 12-го квітня, з участю української і польської груп, є як завжди проф. Тарас Гунчак.

В українській програмі заповіджений виступ хору „Думка" з Ню Йорку, танцювального ансамблю „Волошки" з Філядельфії та Ансамблю бандуристів при Ратґерс університеті під проводом Юліяна Китастого. Знову ж Союз Українок Америки під проводом мистецької референтки Окружної Управи Ню Джерзі Надії Іванчук влаштує мистецьку виставку з великодньою тематикою, сполучену з показом писання писанок і кількох моделів українських народних строїв.

Другу групу репрезентує Польська Культурна Фундація. Вони беруть участь у концертовій програмі, в якій виступить танцювальний Ансамбль з Бруклина та хор „Арія", а також приготують виставки польської народної творчости.

Фестиваль почнеться в ньюаркському університетському осередку Robeson Campus Center, Rutgers University Newark Campus, High Street від 1-ої години по полудні, а початок концерту в новій авдиторії—від год. 2-ої по полудні. Догідний дїзд з Гарден Стейт парквей (виїзд 145) і дороги ч. 280 (виїзд 5, „Ньюарк"); вільне паркування авт на університетських площах. Вступ на фестиваль вільний, а на концерт — за добровільними датками.

Ця популярна вже серед не-українців двоетнічна культурна імпреза повинна зібрати численну українську публіку з Ньюарку й околиці, а головне — молодь, щоб вона пізнала українські традиції і вчилася й звикала продовжувати їх.

„Ню Йорк Таймс" пише знову про Український Музей

У п'ятницю, 20-го березня ц.р., „Н.Й.Таймс" помістив довшу інформацію про виставку рушників в Українському Музеї, про що вже інформувала „Свобода" з 26-го березня. Тиждень пізніше, в п'ятницю, 27-го березня, в секції культурних імпрез і програм „Н. Й. Таймс" видрукував статтю Дженіфер Данінг про „подорож до різних культур, не покидаючи Ню Йорку". Це своєрідний довідник про важливіші інститути, музеї, центри різних культур у місті Ню Йорку. Їх подано в такому порядку: Японський Дім, Український Музей, Китайський Інститут, Скандинавська Фундація, Еспанський Інститут, Центр для між-американських взаємин, Афро-американський Музей, Жидівський Музей, Дім Ґете, Французька культурна Служба, Альтернативний Музей, Центр Тібетського мистецтва і різні, де згадано коротко поодинокі імпрези, що відбуваються в різних установах.

Авторка вказує на життєрадісність виставок і ввічливість працівничок Українського Музею. Вона описує, що можна тут бачити: українську кераміку, деревозьбу, народні строї, рушники, вишивки, писанки. Стаття інформує про курси писанкарства, про переповнену музейну крамничку, де можна купити писанки, коли „хто не вміє рисувати прямих ліній", і подібне.

На першій сторінці є фотомонтаж музейних об'єктів Еспанії, Японії, Тибету і двох осіб: гіндуса з гіндуським музичним інструментом і українки, що розписує писанку.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА І. ОСАДЦІ І В. ПЕРЕЙМИ

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 5-го квітня ц. р., о год. 1-ій по полудні тут в галереї Об'єднання Мистців Українців в Америці, заходами ОМУА і у співдії 82-го Відділу Союзу Українок Америки, відбудеться відкриття мистецької виставки Ірми Осадци (графіка, олія, акварелля) і Ваки Переймы (рисунок, літографії, керамічні кухлі). Виставка буде відкрита в будні від 6-8, в суботу і неділі від 1-8 вечора до 12-го квітня включно.

Загальні збори 12-го Відділу ООЧСУ в Джерзі Сиґі

Дня 7-го березня цього року члени 12-го Відділу ООЧСУ в Джерзі Сиґі відбули свої чергові загальні збори.

Збори відкрив голова Відділу Антін Шубак, який у своєму вступному слові привітав представника Головної Управи ООЧСУ Б. Качора, голова Осередку СУМ — А Нусю Вох, голову Українського Народного Дому Володимира Білика, д-ра Івана Новаківського, інж. І. Кравчука, почесного члена Головної Управи ООЧСУ Григорія Буру та всіх присутніх.

Після привітів вибрано головою президії Зенка Гальковича, Нусю Вох—писарем, Богдана Качора—почесним членом. Голова З.Галькович подякував за довір'я та розпочав збори.

Протокол із попередних загальних зборів прочитала Н.Вох і його прийнято без змін. За Управу 12-го Відділу ООЧСУ звітував А. Шубак, який зупинився над кожною точкою, подавав її успіхи або недотягнення.

Зокрема докладно А.Шубак зупинився над проблемою в нашій громаді, а саме—вже від кількох років тут майже не існує Відділ УККА з тих причин, що не можна знайти охочої людини його очолити. Всупереч цьому, члени чи платники все одно збирають вкладки та висилають їх до Централі УККА.

Після закінчення звіту А. Шубак попросив присутніх вшанувати світлу пам'ять Івана Дзядова, який недавно помер, а Івана Дзядова, співосновника 12-го Відділу ООЧСУ, який недавно помер в Асторії.

Звіт секретаря подав Степан Миколишин, а за касу звітував Григорій Бура. За минулий рік через касу Відділу перейшли слідуючі суми грошей: Коляда дала 1,709 дол., збірка на УККА—1,015 дол., Писанка—358 дол.; „Вісник"—230 дол.; Пресовий фонд—150 дол.

За Контрольну комісію звітував Михайло Гайдук.

До дискусії над звітами зголосилися інж. Іван Кравчук, який заторкнув справу нашого найже неіснуючого Відділу УККА. Інж. Кравчук позитивно висловився про працю Управи Відділу ООЧСУ у минулих каденціях.

У дальшій дискусії слово забрали Дмитро Вох, А.Шубак, Григорій Бура, Василь Бойко, ред. Б.Качор. Всі вони позитивно висловлювалися про працю як ГУ, так і 12-го Відділу.

Відтак мав слово д-р І. Новаківський, який актуальні вакуальний, який заторкнув актуальні громадські справи.

Після речевої дискусії на пропозицію Бури перевибрано Управу Відділу в такому складі: А.Шубак—голова; В.Бойко—заступник голови; Степан Миколишин—секретар; Г.Бура—скарбник; Іван Цьолко—імпрезовий референт; Д.Вох—референт пресі; інж. І.Кравчук—дорадчий член Управи; Микола Шеремета, Надія Кравчук, Параска Шеремета, Марія Бура—вільні члени.

Контрольна Комісія: Михайло Гайдук—голова, Ярослав Іваницький та Юлія Кріль—члени.

Після вибору Управи Відділу слово виголосив ред. Б.Качор, заторкнувши справи загально українські в діяспорі, та позиції, які заняли до них організації Визвольного Фронту.

Після слова Качора, Зенон Галькович відчитав привіт від 71-го Відділу Союзу Українок Америки за підписом Євгенії Рубчак; від Українського Народного Дому загальні збори привітав голова В.Білик, від Осередку СУМ-А в Джерзі Сиґі—голова Осередку Н.Вох.

Перед закінченням зборів З.Галькович попросив перевибраного голову А.Шубака до заключного слова. А. Шубак подякував за довір'я і закликав до ще більших зусиль у праці, щоб спільними силами і сумлінною співпрацею перемогти всі труднощі. З.Галькович подякував усім за участь в зборах.

Після відспівання „Не пора" А.Шубак попросив всіх залишитися на перекуску, що її приготували жінки з ООЧСУ: Надя Кравчук, Параска Шеремета та Марія Бура, за що їм належиться сердечна подяка.

Дмитро Вох

У Вінніпеґу відбулися сходини Надбужанщини

Дня 11-го лютого цього року у Вінніпеґу відбулися перші сходини українців з Надбужанщини, які походять з повітів-районів, що безпосередньо прилягають до ріки Буг: Сокаль, Белз, Радехів, Мости Великі, Камінка-Струмилова, Буськ, Грубешів, Холмщина і Підляшшя.

На цих сходинах обрано Комітет на Манітобу у такому складі: Семен Романів — голова, Григор Тарасюк — заступник голови, Володимир Леськів — секретар, Ярослав Дибайло — скарбник, Петро Башук й Олександер Загорода — члени. Секретарював на зборах Г. Тарасюк.

Семен Романів, член Центрального комітету, що його оформлено у червні 1980 року в Джерзі Сиґі, поінформував присутніх про підготову земляцького з'їзду, що має відбутися 30-31 травня цього року на Союзівці в Керґонксоні, Н. Й.

На тому з'їзді будуть обрані керівні органи і редакційна колеґія для опрацювання історично - мемуарного збірника — Пропам'ятної Книги Надбужанщини.

Всім землякам, які зацікавлені у цій справі, слід звертатися до Центрального комітету на адресу: Wolodymyr Makar, 25 Wolseley Street, Toronto, Ont., M5T 1A3.

Григор Тарасюк

Галя Кучмій одержала нагороду за фільм

Вінніпеґ, Манн. (КУК). — У п'ятницю, 13-го березня, в Торонто під час нагород „Джіні" Галя Кучмій дістала нагороду за фільм, який вона продукувала, про життя Михайла Свистуна з Овкберн (Ольга), Манітоба. Її нагорода — „найкращий короткий тематичний фільм".

Приймаючи цю нагороду, Галя Кучмій подякувала всім, які причинилися до успіху продукції, включно з Джеком Паленсом-Палаганюком, і сказала кілька слів по-українськи: „Щира подяка українцям в Манітобі".

Михайло Свистун, який помер в 1980 році у віці 80 років, у 1923 році виступав з найславнішим цирком усіх часів, Рінґлінг Брадерс Барнум енд Бейлі, як найсильніший у світі чоловік. Опісля він практикував у славетного Гудіні і став відомим як штукар-маґ.

Галя Кучмій одержала стипендію Шевченківської Фундації на частинне покриття коштів продукції цього документального півгодинного фільму.

ВЕЧІР В ПОШАНУ ЖЕРТВАМ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

Ню Йорк, Н.Й. — Заходами 64-го Відділу Союзу Українок Америки тут в суботу, 11-го квітня ц.р., в год. 5-ій по полудні в Домівці СУА при 108 Друга авеню відбудеться вечір присвячений жертвам голоду в Україні, зорганізованого Москвою в 1932-33 роках. Участь у вечорі беруть: Любов Дражевська, Христя Навроцька, Оксана І. Щурова.

В КАЇРІ ВІДБУВАЮТЬСЯ двосторонні розмови між представниками ЗСА і Єгипту в справі майбутньої міжнародньої збройної сили, яка буде постоєм в обширі Синайської пустелі після її повного звільнення ізраїльськими військовими частинами. Засадниче домовлення в цій справі вже осягнене між ЗСА і Єгиптом, і ЗСА готові дати головну частину того контингенту, але пропонують, щоб крім американських відділів були там ще і інші. В тій справі міністер закордонних справ Єгипту перебуває в скандинавських країнах і відбуває розмови. Міністер Камаль Гассан Алі добився уже засадничої згоди скандинавських країн дати до Синаю свої військові частини, як складовий елемент міжнародньої збройної сили, а тепер відлітає туди заступник державного секретаря ЗСА Майкел Штернер, щоб спільно з міністром Камальом Гассаном фіналізувати розмови.

ПАЛЕСТИНСЬКІ АРАБИ влаштували демонстрації у різних осередках Ізраїлю, протестуючи проти жидівських поселень в різних нових осередках та проти набування ізраїльтянами й представниками жидів з усього світа землі в Палестині. Протести й демонстрації були назагал мирні, але масові. В місті Рамаллаг ізраїльський вояк поранив арабку пострілом з рушниці, коли араби заблокували дорогу джіпові, яким він їхав.

До АНГЛІЙСЬКИХ СКАНДАЛІВ, зв'язаних з виявлюванням щораз то нових совєтських шпигунів навіть у вищих верствах англійського суспільства, долучилися ще поголоски, що 1968 року в Англії „підготовувано державний переворот". Колишній прем'єр англійського лейбористського уряду Гаролд Вилсон потвердив це, а теперішній прем'єр Маргарет Тачер заперечила. Це дало поштовх до великої контроверсії. До прем'єра Тачер поставили вимоги зарядити основне слідство у тій справі. Врешті, звернулися до колишнього прем'єра Вілсона за доказами. Вилсон повторив попереднє твердження з „маленьким" додатком: це було двох людей, що займали видатне місце в англійській пресі, які дебатували на тему, як легко було б вчинити державний переворот в Англії і чи не варто б це спробувати.

Суспільна опіка...

(Продовження зі стор. 2)

він шанує те зобов'язання свого попередника — не рухати Фіделя Кастра. Знову ж останній демократичний президент Джіммі Картер, сам вихованець морської академії в Аннаполісі, так послабив американські збройні сили в порівнянні з совєтськими, що прийшов найбільший в історії ЗСА упадок міжнародного престижу цієї країни, з посиленим експортом комуністичного режиму совєтськими і кубинськими багнетами в різних країнах світу.

Яким же критерієм мають українські поселенці в Америці ставитися до політики окремих її президентів і до політичної філософії американських керівних партій? Демократична партія безумовно більше дбає за соціяльну опіку над громадянами, як республіканська, хоч, наприклад, за республіканських президентів Д.Д. Айзенгавера і Ніксона, теж доповнювано соціяльне законодавство. Сенатор Едвард Кеннеді демократ напевне має рацію, коли пропаґує державну опіку над хворими, бож відома річ, що в Америці вільно хворіти тільки багатирям. Але чи цього досить, щоби такого діяча сприймати, як доброго потенціяльного президента З'єднаних Стейтів Америки?

Коли в усіх діях українські поселенці в Америці мають дивитися на Україну, то вони не можуть ставитися байдуже до закордонної політики Америки без уваги на політику в ділянці соціяльної опіки. Очевидно, республіканці теж не дадуть нам незалежної України і не будуть вести війни за Україну. Ніхто нам державности України не подарує. Державні мужі балянсують соціяльно-економічні проблеми і проблеми закордонної політики. Покищо підхід уряду Роналда Реґена до СССР куди сприйнятливіший для української державницької політичної думки, як підхід його демократичних попередників. Де опиниться цілий закон про соціяльне забезпечення, що його Реґен також атакує, коли червона Москва угроблюватиме одну за одною вільні країни?!

В Ірвінґтоні вшановано пам'ять ген. Романа Шухевича

Ірвінґтон, Н.Дж. (Н.Н.) — Надзвичайно величаво вшанувала ірвінґтонська громада головного командира УПА св.п. генерала-хорунжого Романа Шухевича святковою імпрезою у неділю, 8-го березня ц.р.

Після полудневої Служби Божої в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку була відправлена Панахида за спокій душі сл.п. Романа Шухевича та всіх поляглих воїнів УПА. В Панахиді взяли участь всі місцеві організації з прапорами. Увагу притягли зокрема прапори молоді, між ними, аж чотири курінні прапори Пласту. Посередині був прапор УПА, зліва — прапори дивізійників та пластові, а справа — прапори ОБВУА, Американсько-Українських Ветеранів та СУМ-А.

Довгим рядом стояли двійками посередині церкві колишні вояки УПА, дивізійники, члени ОБВУА та американські ветерани. Після відспівання „Вічна пам'ять" парох о.Кучак почав „Боже, нам єдність подай", якої нам так дуже потрібно і не тільки в Ірвінґтоні.

Після Панахиди відбувся біля церкви апель всіх присутніх організацій. Апель перевів хорунжий УПА Володимир Юркевич звітуючи поручникові УПА Богданові Макові. Голова місцевого Відділу УПА Іван Іванчук відчитав наказ дня, а о год. 4-ій по полудні в залі Українського Народного Дому відбулася академія в честь св. п. ген. Романа Шухевича. Заля Народного Дому була вщерть виповненна членами нашої громади.

Програма була коротка та добра. Американський гимн виконав на фортепіяні студент Борис Буняк. Святочну академію відкрив інж. Богдан Мак і, привітавши присутніх, зупинився коротко на даті 5-го березня 1950 року, коли відбувся останній бій ген. Шухевича з московським окупантом, та склав обітницю генералові, що колишні вояки УПА і українська нація ніколи не відступлять від ідеї, за яку боролась УПА. Відтак діти зложили китицю рож під погруддя ген. Р.Шухевича.

Святочне слово виголосив Валентин Мороз. У 20-хвилинній промові він зупинився на роді Шухевичів, насвітлюючи їхній вклад у боротьбу за волю нашого народу.

Після промови ансамбль бандуристів „Гомін" під мистецьким керівництвам Володимира Юркевича виконав „Гей, степами", „Завтра в далеку дорогу" та „Тихий ліс".

Шостою точкою програми була збірна рецитація „Ти вічний серед живих", яку під мистецьким керівництвом Іванни Кононів виконали: Андрій Мак, Наталка Закамарок та Лорета Мак. Ансамбль бандуристів виконав „Зірвалася хуртовина", „Заплакали карі очі", „Цвіла, цвіла калинонька" та „Полісся в 1943 році". Цю останю пісню опрацював, на підставі книжки Хмеля, Володимир Юркевич і присвятив її колишнім воякам УПА, за що присутні подякували йому вставанням із місць. Закінчено академію відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна".

Ще довго можна було почути на залі ґратуляції І. Іванчукові за дбалу підготову академії. Це вперше в Ірвінґтоні Відділ УПА приготовив академію власними силами і без протекторату зверхників. Ген. Роман Шухевич та УПА належить до всього українського народу, і тому громада так ентузіястично підтримала цю академію.

Наукові з'їзди й українські науковці

У днях від 28-го до 30-го грудня в Гюстоні відбулися наукові з'їзди Американської Асоціяції Модерних Мов (МЛА), Американського Назвознавчого Товариства й Американської Асоціяції Вчителів Слов'янських і Східньоевропейських Мов (ААСЕЕЛ). У з'їздах взяло участь значне число українських науковців.

У секції „Німецько-слов'янських зв'язків", що нею керувала проф. Елеонора Адамс з Темпл університету, цікаву доповідь про „Українські пісні Антона Мауриція" виголосив проф. Роман С. Струк з Калгарського університету. Ця секція входила у склад МЛА. Її зорганізував проф. Альберт Кіпа з Муденберзького коледжу. Проф. Кіпа є членом Виконавчого комітету европейських літературних зв'язків при МЛА.

В Американському Назвознавчому Товаристві з доповіддю про місцеву назву „Одеса" в Тексасі виступав проф. Володимир Жила. Він обговорив походження цієї назви в Україні й її перещеплення на американський континент. Одеса в Тексасі досі не мала одніеї принятої системи, звідки вона взялася та хто назвав цю місцевість. Було шість різних понять у цій справі. Проф. Жила довів, що назва прийшла з України та що місцевість назвав в 1881 році Н.Б. Дейвідсон, що походив з Теннессі, був інженером по професії і працював у степовій частині Тексасу.

Найчисленніше були зарепрезентовані українські науковці на з'їзді ААТЕЕЛ. Тут у секції „Української літератури", що проходила під головуванням проф. В. Жили, прочитано п'ять доповідей. Проф. Ася Гумецька з Мичиґанського університету у доповіді „Жінки у Марка Вовчка й Турґенєва: Фемінізм проти жіночости" чітко схарактеризувала жіночі типи обидвох авторів та вказала на їхню духову красу й силу, що походили з народу. Проф. Богдан Д. Чопик з університету Юти змалював постать Мелетія Смотрицького у 350-річчя від його смерти. Він показав його у ролі полеміста автора „Треносу", замітного емоційного твору, що був показником енциклопедичности та великої ерудиції Смотрицького. Доповідач також відмітив „Граматику словенскія...", в якій досліджувано питання етимології й синтаксу, а також реторики та поетики. Граматика Смотрицького була довгий час єдиним навчальним посібником серед багатьох слов'янських народів. Цікаво прозвучала доповідж про ліричну поезію Бориса Олійника, що її прочитала Вікторія Бабенко-Вудбері. Глибока ліричність віршів цього поета поєднана з внутрішньою теплотою і сердечною ніжністю, промовляє з кожного рядка його творчости й стає чимось справді величним на тлі банальної радянської „тракторної поезії".

Доповідь проф. Венделля М. Ейкока з Тексас Тек університету була поважним вкладом до пізнання „Камінного господаря" Лесі Українки з пункту поповнення світового сюжету Дон Хуана новими українськими мотивами, що погеніяльному втиснулись під перо Лесі Українки. Сильний талант та небуденна самобутність великої поетеси розкрили нові ідеї, уявлення й почуття, якими проф. Ейкок широко цікавиться, постійно їх вивчає і порівнює з подібними ознаками світових версій.

Доповідь проф. Елеонори Адамс з Темпл університету про „Собор Олеся Гончара" показала, що специфіка справжнього романічного мистецтва полягає в тому, що відображення мусить бути дійсно глибинним яскравим і багатогранним, якщо воно претендує на повноту правдивости. У ньому мусить бути наявний елемент домислу, творчого добору й узагальнення, щоб досягти правдивости зображення.

Головою секції Української літератури на наступну сесію вибрано проф. Е. Адамс, а секретарем проф. Романа С. Кухара. На засіданні секції було 28 присутніх. Після кожної доповіді були цікаві запити й дискусії.

Українські науковці брали також жваву участь у праці інших секцій як голови, секретарі та доповідачі. Головою секції Південної, західньої, східньослов'янської та східньоевропейської літератур був проф. Володимир Смирнів з Мек-Мастер університету. У цій секції прочитано дві доповіді на українську тематику. Докторантка Надя Дякун з Торонтонського університету доповідала на тему „Архітектоніка у Підмогильного 'Місті' й в 'Невеличкій драмі' ", а проф. Роберт Карп'як з Ватерлю університету — на тему „Версії тематики Дон Хуана в західній і південній слов'янській драмі". Дякун, розглядаючи поміжтекстові зв'язки Підмогильного „Міста" й „Невеличкої драми", ілюструвала їх п'ятикутною проєкцією, що об'єднує другорядний персонаж з центральним персонажем обох текстів і, таким чином, архітектонічно обидва твори доповнюються, а їхні стилістичні елементи об'єднуються та творять одне ціле.

У секції „Російська белетристика XX сторіччя й проза XIX сторіччя" виступила з доповіддю проф. Олександра Г. Каррікер з Оклагомського університету. Вона говорила на тему гоголівських мотивів у творі Соколова „Школа для дураков". Професор Михайло Найдан з Колюмбійського університету доповідав про Ліну Костенко як поета чи поетку на секції „Жінки письменниці в слов'янських літературах". Доповідач вірно змалював творчість Костенко, вказавши на її великий оптимізм, що є урочистим гимном вічному нездоланному життю.

Секцією фолкльору „Усні розповіді" керувала проф Наталія Кононенко-Чопик з університету Вірджінії.

Проф. Юрій А. Перфецький з Ля Салл коледжу головував на секції „Стара Київська література". Професор Борис Білокур з Конектікат університету головував на секції „Слов'янська драма після Другої світової війни". Секретарем цієї секції був проф. Володимир Карпинич з Вілкес коледжу.

Крім того, проф. Вікторія Бабенко-Вудбері взяла участь в мистецькому читанні поезії. На організаційних зборах ААТСЕЕЛ'у вибрано на заступника президента проф. В. Жилу як представника півдня у Виконавчому комітеті Асоціяції.

У заключенні можна сміливо сказати, що українські науковці взяли поважну участь в наукових з'їздах та зробили значний науковий і організаційний вклад.

Володимир Жила

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЛЕВ МІЛЛЄР, член УНС Відд. 147 св. Михаїла в Аллентавн, Па., помер 6 грудня 1980 р. на 54-му р. життя. Нар. 1926 р. в Аллентавн, Па.; членом УНС став у 1977 р. Залишив у смутку дружину Елизабет, синів: Льва, Йосифа, Роналда, Томаса, дочку Сузен і чотири сестри. Похорон відбувся 9 грудня 1980 р. на укр. правосл. цвинтарі св. Марії у Вайтголл, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Гуцайлюк, секр.

ОМЕЛЯН КУЛЬЧИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 434 Пласт в Монтреаль, Кве., помер 16 грудня 1980 р. на 71-му р. життя. Нар. в Улично, пов. Дрогобич, Зах. Україна; членом УНС став у 1960 р. Залишив у смутку дружину Марію, синів, д-ра Ігоря, д-ра Стефана, невістку д-р Марію та дочку Елеонору. Похорон відбувся на цвинтарі Монт-Рояль в Монтреалю, Кве.

Вічна Йому Пам'ять!
Олександра Дольницька, секр.

МАРІЯ ПАЦАНОВСЬКА, членка УНС Відд. 352 св. Арх. Михаїла в Честер, Па., померла 9 січня 1981 р. на 83-му р. життя. Нар. 1898 р. в Галичині; членкою УНС стала у 1960 р. Залишила у смутку дочку Емілію, синів Богдана й Івана з родинами. Похорон відбувся 12 січня 1981 р. на цвинтарі Іммакулейт Гарт в Лінвуд, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Щербак, секр.

ЮЛІЯ ВАСЬКО ЧЕРЕПАХА, членка УНС Відд. 24 в Ранкін, померла 7 лютого 1981 р. на 85-му р. життя. Нар. 1895 р. в Польщі; членкою УНС стала у 1926 р. Залишила у смутку Катерину Прімозіс, Анну Штайнер, Ольгу Вижкевич та Ліліян Васько. Похорон відбувся на цвинтарі Експорт Кетолік в Експорт, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Стефан Н. Щур, секр.

ВАСИЛЬ САЛЬОМА, член УНС Відд. 204 ім. А. Гончаренка в Ню Йорку, помер 10 лютого 1981 р. на 58-му р. життя. Нар. 1924 р. в Трентон, Па.; членом УНС став у 1941 р. Залишив у смутку дружину Павлину, братів Стефана, Івана і Теодора, сестри Еву, Гелену, Марію, Тересу і Анну. Похорон відбувся 14 лютого 1981 р. на цвинтарі св. Карла у Фармінґдейл, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
д-р Василь Палідвор, секр.

ЕМІЛІЯН БІЛЕНЬКИЙ, член УНС Відд. 325 Запорозька Січ в Брукліні, Н.Й., помер 9 лютого 1981 р. на 91-му р. життя. Нар. 1890 р. в Галичині; членом УНС став у 1924 р. Залишив у смутку сина Антона з жінкою Юлією і дві внучки. Похорон відбувся 18 лютого 1981 р. на цвинтарі св. Івана в Маспет, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Цюпа, секр.

ГАСЬКА ПИНДУР, членка УНС Відд. 217 св. Йосафата в Рочестер, Н. Й., померла 19 лютого 1981 р. на 78-му р. життя. Нар. 1903 р. в Україні; членкою УНС стала у 1959 р. Залишила у смутку сестру Марію та сестрінків і сестрінниць. Похорон відбувся 21 лютого 1981 р. на цвинтарі Голі Сепалчер в Рочестері, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Т. Кубарич, секр.

ПАРАНЬКА ЛУЦИШИН, членка УНС Відд. 217 св. Йосафата в Рочестері, Н. Й., померла 13 лютого 1981 р. на 87-му р. життя. Нар. 1894 р. в Україні; членкою УНС стала в 1918 р. Залишила у смутку сина Вілліяма, дочку Катерину, 5 внуків і 2 правнуків. Похорон відбувся 17 лютого 1981 р. на цвинтарі Голі Сепалчер.

Вічна Їй Пам'ять!
Т. Кубарич, секр.

ІВАН БЕРЕЖАНСЬКИЙ, член УНС Відд. 402 ім. Т. Шевченка в Етобіко, помер 26 січня 1981 р. на 57-му р. життя. Нар. 1923 р. в Рабе Ліско; членом УНС став у 1966 р. Залишив у смутку дружину Анєлю, брата Михайла та ближчу і дальшу родину в Канаді й Україні. Похорон відбувся 29 січня 1981 р. на цвинтарі Санктуари Парк в Торонто.

Вічна Йому Пам'ять!
Яків Бурій, секр.

АННА КАНЮҐА (ШТИМ), членка УНС Відд. 22 Т-ва Доброї Волі в Чікаґо, Ілл., померла 22 лютого 1981 р. на 60-му р. життя. Нар в Чікаґо, Ілл.; членкою УНС стала у 1962 р. Залишила у смутку чоловіка Павла, дочку Ненсі, синів — Стефана і Роберта Іванишин та Бонні, маму Марію, 2 братів, 6 внуків та інших членів родини. Похорон відбувся 25 лютого 1981 р. на цвинтарі св. Николая.

Вічна Їй Пам'ять!
Гелен В. Олек, секр.

МИХАЙЛО КОЛОДІЙ, член УНС Відд. 471 ім. ген. Т. Чупринки в Монтреалі, помер 1 лютого 1981 р. на 79-му р. життя. Нар. 1902 р. в Україні; членом УНС став у 1955 р. Залишив у смутку дружину Марту, сина Володимира з дружиною і дітьми, дочку Евгенію з чоловіком і дітьми, брата Івана та ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 4 лютого 1981 р. на цвинтарі Коді дес Нейґес в Монтреалі.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Андрусів, за секр.